

2021-09-02
S2019/02245
S2021/06168 (delvis)

Socialdepartementet

Statistiska centralbyrån
701 89 Örebro

Uppdrag angående statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning

Regeringens beslut

Regeringen ger Statistiska centralbyrån (SCB) i uppdrag att ta fram och redovisa statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Den första redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 maj 2022. Därefter ska uppgifterna redovisas årligen.

Vidare får SCB i uppdrag att göra en utvärdering av den definition av funktionsnedsättning som har tagits fram i regeringsuppdraget avseende statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning (S2019/02245). Denna del av uppdraget ska lämnas i en redovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 mars 2022. I samband med detta ska det också lämnas en lägesrapport rörande övriga delar av uppdraget.

Slutligen får SCB i uppdrag att fortsätta utvecklingsarbetet med att skapa ett mått över personer med funktionsnedsättning, som är baserat på registeruppgifter. Den långsiktiga målsättningen är att skapa en registerbaserad population som kan användas som bakgrundsvariabel för att redovisa annan statistik. Redovisningen ska ske i form av en rapport som innehåller förslag på registervariabel samt hur det registerbaserade arbetet bör bedrivas fortsättningsvis. Denna del av uppdraget ska lämnas i en redovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 januari 2024. Till redovisningen av uppdraget ska SCB också ta fram en rapport som belyser skillnader mellan olika mått som syftar till att mäta aktivitets- eller

funktionsnedsättning. Om möjligt ska även det registerbaserade måttet ingå i jämförelsen.

Utöver de skriftliga redovisningarna ska SCB löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om arbetets fortskridande.

Uppdraget ska genomföras i dialog med Myndigheten för delaktighet, Folkhälsomyndigheten, funktionshindersrörelsen och andra relevanta aktörer. I den del av uppdraget som berör framtagandet av ett registerbaserat mått ska samråd även ske med andra berörda myndigheter, såsom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Socialstyrelsen.

SCB får för uppdragets genomförande under 2021 använda högst 850 000 kronor. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, anslagsposten 6 Försöksverksamheter m.m. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2021. Ej använda medel ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2022. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av hur medlen har använts lämnas till Kammarkollegiet.

Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund

Riksdagen beslutade år 2017 om ett nytt nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken (prop. 2016/17:188). Arbetet och utvecklingen mot det nationella målet redovisas årligen till riksdagen i regeringens budgetproposition, och redovisningen baseras bland annat på tillgänglig statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Statistiken används också inom ramen för Sveriges internationella åtaganden, exempelvis vid uppföljningen av målen i Agenda 2030. Även myndigheter behöver statistiken för att kunna analysera utvecklingen inom olika områden som berör personer med funktionsnedsättning.

Det finns behov av att stärka förutsättningarna för att tillgodose samhällets behov av data om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättningar. Det behövs både ett systematiskt utvecklingsarbete för att

förbättra kvaliteten på statistiken och en bättre samordning mellan olika aktörer och datainsamlingar. Därför gav regeringen i maj 2019 ett uppdrag till SCB avseende statistik om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning (S2019/02245). Uppdraget slutredovisades den 26 februari 2021 och i samband med detta gav myndigheten förslag på fortsatta insatser för att utveckla statistiken.

Regeringen menar att det är viktigt att kunna följa utvecklingen mot det nationella målet för funktionshinderspolicen på ett mer systematiskt sätt än idag. En förutsättning för detta är bland annat en mer tillförlitlig statistik, till exempel när det gäller levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Regeringen anser därför att det är angeläget att fortsätta det utvecklingsarbete som SCB har påbörjat för att förbättra statistiken inom området.

Närmare om uppdraget

SCB ska fortsätta arbetet med att redovisa och utveckla statistiken om levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Uppdraget består av flera delar, som beskrivs närmare nedan.

Ta fram och redovisa statistik om levnadsförhållanden

SCB ska årligen redovisa statistik för att möjliggöra uppföljning av levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Statistiken är baserad på uppgifter från den nationella undersökningen om levnadsförhållanden (ULF/SILC). Myndigheten ska, i den utsträckning som det är möjligt, redovisa uppgifter i befintlig statistik utifrån bland annat kön, ålder och svensk eller utländsk bakgrund. Myndigheten ska tillförsäkra att uppgifterna håller en tillräckligt god kvalitet och att eventuella felmarginaler framgår i redovisningen. Statistiken ska redovisas samlat och publiceras på myndighetens webbplats. Färdigställd statistik ska också överlämnas till Myndigheten för delaktighet.

Utvärdera och jämföra definitioner av funktionsnedsättning

I Sverige finns det idag inga officiella kriterier för att fastställa vem som ingår i gruppen personer med funktionsnedsättning. Olika myndigheter använder olika definitioner i sina undersökningar, och även i undersökningar inom samma myndighet kan det användas olika definitioner. För statistiska ändamål är det viktigt att veta vad som mäts, vilket en definition bidrar till att

tydliggöra. Att flera undersökningar använder sig av samma definition bidrar dessutom till större möjligheter att göra jämförelser.

Inom EU pågår ett harmoniseringsarbete som innebär att en gemensam definition av aktivitetsnedsättning kommer att tillämpas i flera europeiska undersökningar. Definitionen som har tagits fram på EU-nivå är dock inte tillräckligt bred för att täcka de behov som finns hos användare av statistiken i Sverige. I det tidigare regeringsuppdraget till SCB (S2019/02245) ingick därför att göra en översyn av definitionen och anpassa den till svenska förhållanden. Den nya definitionen används för första gången i undersökningen om levnadsförhållanden (ULF/SILC) som genomförs under 2021. Avsikten är att definitionen ska bidra till en ökad enhetlighet och vara möjlig att använda även i andra nationella undersökningar.

Det är i dagsläget oklart hur den nya definitionen kommer att falla ut när det gäller att fånga personer med funktionsnedsättning. I uppdraget ingår därför att SCB ska genomföra en utvärdering och lämna förslag till eventuell justering av definitionen, baserad på den information och de erfarenheter som framkommer i samband med att definitionen tillämpas i ULF/SILC. Utvärderingen ska genomföras i dialog med Myndigheten för delaktighet, funktionshindersrörelsen och andra berörda aktörer.

Fortsätta arbetet med att skapa en registerpopulation

Statistik baserad på urvalsundersökningar, som genomförs via intervjuer eller enkäter, är en viktig förutsättning för att kunna beskriva levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Samtidigt gör en tilltagande bortfallsproblematik att resultaten blir osäkra och att det är svårt att redovisa resultat för mindre grupper eller uttala sig om förändringar som sker över tid. Ett komplement till den befintliga statistiken skulle därför vara att i större utsträckning använda underlag från nationella register för att beskriva levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning.

Inom ramen för det tidigare regeringsuppdraget (S2019/02245) påbörjade SCB arbetet med att utreda möjligheterna att skapa ett mått över personer med funktionsnedsättning, som är baserat på registeruppgifter. SCB genomförde bland annat en studie där uppgifter från den nationella undersökningen om levnadsförhållanden jämfördes med uppgifter från administrativa register hos Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Socialstyrelsen.

SCB ska fortsätta utvecklingsarbetet med att skapa ett registerbaserat mått som kan komplettera andra, enkät- eller intervjubaserade, mått. Den långsiktiga målsättningen är att skapa en registerbaserad population som kan användas som bakgrundsvariabel för att redovisa annan statistik. Uppdraget ska genomföras i beaktande av det juridiska utrymmet för att hantera personuppgifter om hälsa. De juridiska förutsättningarna för att långsiktigt hålla de aktuella statistikuppgifterna samt hur de kan användas ska också utredas inom ramen för uppdraget.

Denna del av uppdraget ska genomföras i samråd med andra berörda myndigheter, som Arbetsförmedlingen, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan och Socialstyrelsen. Eftersom uppdraget har en utforskande karaktär ska SCB löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om arbetets fortskridande.

Övrigt

Kostnaderna för år 2022 beräknas till 1 850 000 kronor och för år 2023 till 1 000 000 kronor.

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Johanna Hedström

Kopia till

Arbetsförmedlingen
Finansdepartementet/ESA
Folkhälsomyndigheten
Funktionsrätt Sverige
Försäkringskassan
Myndigheten för delaktighet
Socialstyrelsen